Rozsudky soudů ČR a stanoviska Veřejného ochránce práv k problematice veřejných cest

(sestavil Václav Čadek)

Příloha: rozsudky soudů ČR a stanoviska Veřejného ochránce práv k problematice veřejných cest.

Nejvyšší soud ČR, č. j. 22 Cdo 1173/2005 ze dne 21. 2. 2006
Byla-li účelová komunikace zřízena nepochybně za souhlasu předchozího majitele pozemku, není její existence vázána na souhlas současného majitele.

Nejvyšší správní soud ČR, č. j. 5 As 20/2003-64 ze dne 27. 10. 2004
Právo obecného užívání pozemních komunikací, byť může být spojeno s vlastnictvím soukromníků, není tedy institutem soukromého práva, ale jedná se o veřejnoprávní oprávnění, které má svůj základ nikoli v občanskoprávních předpisech, ale vyplývá ze zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.
Pokud vlastník pozemku zřídí účelovou komunikaci nebo souhlasí-li, byť i konkludentně, s jejím zřízením (aniž by šlo o komunikaci v uzavřeném prostoru nebo objektu, která slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele uzavřeného prostoru nebo objektu), stává se tato komunikace veřejně přístupnou a vztahuje se na ni nadále obecné užívání pozemní komunikace. Soukromá práva vlastníka jsou v tomto případě omezena veřejnoprávním institutem obecného užívání pozemní komunikace. Nucené omezení vlastnického práva je možné pouze ve veřejném zájmu a na základě zákona (čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod).
Veřejnou cestou se stává pozemek věnováním, je-li však cesta věnována veřejnému (obecnému) užívání, nemůže být takové užívání soukromoprávní dispozicí vlastníka odňato. Průkaznost veřejnosti starých cest je vždy problematická a sporná.
Pozemek, který je v soukromém vlastnictví, lze uznat za veřejnou cestu jen tehdy, jsou-li splněny dva předpoklady, a to jednak, že pozemek byl věnován buď výslovným projevem nebo z konkludentních činů vlastníka byl k obecnému užívání určen, a dále především z toho, že toto užívání slouží k trvalému uspokojení nutné komunikační potřeby. (Boh A 10017/32).33 Není proto v této souvislosti rozhodné, jak byl pozemek v pozemkových knihách popř. v ostatních listinách označován

Sp. zn.: 2903/2003/VOP/ZS
Sp. zn.: 911/2004/VOP/ZS
Pokud účelová komunikace v minulosti vznikla jako veřejně přístupná a silniční správní úřad nerozhodl o omezení přístupu na ni, nemůže nový vlastník svévolně bránit veřejnosti v jejím užívání, ať již fyzickou zábranou nebo vybíráním poplatku za průchod.

Sp. zn.: 5745/2006/VOP/MB
Pokud nastane spor o existenci pozemní komunikace mezi jejími uživateli a vlastníkem pozemku, vydá obecní úřad na žádost kterékoliv sporné strany deklaratorní rozhodnutí, zda se o pozemní komunikaci jedná nebo ne.